

Nastroje społeczne w listopadzie

Opracował
Jonathan Scovil

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- W listopadzie odsetek pozytywnych ocen ogólnej sytuacji w kraju wzrósł o 2 punkty procentowe (do 34%), a negatywnych spadł o 3 punkty (do 47%), choć te drugie wciąż wyraźnie przeważają. Zwiększył się też udział prognoz optymistycznych dotyczących rozwoju sytuacji w kraju, przy czym nadal dominuje w tej kwestii pesymizm.
- Podobnie jak w październiku przeważają krytyczne oceny sytuacji politycznej w Polsce (43%), choć niewiele mniejszy odsetek badanych uważa ją za „ani dobrą, ani złą” (37%). W mniejszości są oceniający sytuację polityczną w Polsce pozytywnie (13%). Nadal nieco ponad połowa badanych uważa, że w przeciągu roku w tym obszarze nie nastąpi znacząca zmiana.
- Oceny aktualnej sytuacji gospodarczej w Polsce uległy niewielkiej poprawie – o 2 punkty procentowe wzrósł odsetek ocen pozytywnych (do 34%) i również o 2 punkty spadł udział głosów krytycznych (do 27%), umacniając jeszcze przewagę tych pierwszych. Nadal największa część badanych przewiduje, że w perspektywie roku sytuacja nie ulegnie zmianie.
- Oceny dotyczące sytuacji własnej rodziny pozostają niemal identyczne jak w październiku. Większość respondentów ocenia ją jako dobrą (63%), co trzeci jako „ani dobrą, ani złą” (32%), a niewielki odsetek jako złą (4%). Większość badanych wciąż dobrze postrzega warunki materialne swojego gospodarstwa domowego (62%). Co trzeci ocenia je jako „ani dobre, ani złe” (33%), a 5% jako złe.
- Wśród pytanych niezmiennie dominuje przekonanie, że ich rodzinom za rok będzie żyło się tak samo jak obecnie (56%). Wzrósł jednak nieco odsetek prognoz zakładających pogorszenie, a spadł udział przewidujących poprawę. Większość badanych nadal też zakłada, że warunki materialne ich gospodarstw domowych nie zmienią się znacząco w przeciągu roku (64%), przy czym zwiększył się odsetek prognoz optymistycznych, a udział pesymistów w tym obszarze pozostał niższy.

SPIS TREŚCI

Rozwój ogólnej sytuacji w kraju	1
Oceny	1
Przewidywania	3
 Sytuacja polityczna	 4
Oceny	4
Przewidywania	6
 Sytuacja gospodarcza	 7
Oceny	7
Przewidywania	8
 Sytuacja własna badanych i materialne warunki życia	 9
Oceny	9
Przewidywania	11

W listopadzie¹ nastroje społeczne nie uległy większym zmianom. Nieznacznie poprawiły się oceny i prognozy ogólnej sytuacji w kraju, a także postrzeganie sytuacji gospodarczej. Niemal identyczne jak miesiąc temu pozostały natomiast oceny sytuacji politycznej, sytuacji własnej rodziny oraz warunków materialnych gospodarstw domowych. Pewnym zmianom uległy prognozy odnoszące się do tych dwóch ostatnich wymiarów – w przypadku sytuacji swojej rodziny w perspektywie najbliższego roku wzrósł nieco pesymizm, a w odniesieniu do warunków materialnych zwiększył się optymizm.

ROZWÓJ OGÓLNEJ SYTUACJI W KRAJU

Oceny

W listopadzie odsetek pozytywnych ocen ogólnej sytuacji w kraju wzrósł o 2 punkty procentowe (z 32% w październiku do 34% obecnie), a negatywnych spadł o 3 punkty (z 50% do 47%). Głosy krytyczne wciąż wyraźnie przeważają nad pozytywnymi.

TABELA 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
W dobrym	31	32	32	27	34	29	29	33	27	24	30	31	32	34
W złym	47	47	50	54	48	50	50	47	49	57	46	44	50	47
Trudno powiedzieć	21	21	18	19	18	20	20	21	24	19	24	25	18	19

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (427) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

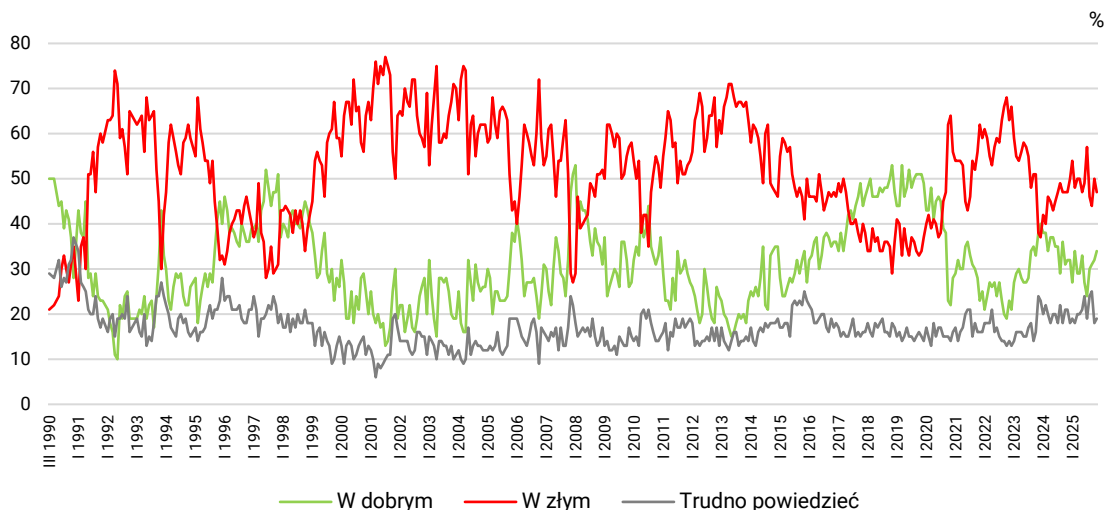
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnym od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnym od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 17 listopada 2025 roku na próbie liczącej 992 osoby (w tym: 60,1% metodą CAPI, 23,0% – CATI i 16,9% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

Sytuację w kraju **pozytywnie** postrzegają ponadprzeciętnie często:

- mężczyźni (38% wobec 31% kobiet),
- najmłodsi badani (46% w grupie wiekowej 18–24 lata wobec 27% w grupie 55–64 lata),
- mieszkańcy największych miast (44% wobec 32% wśród mieszkańców wsi),
- uczniowie i studenci (52%),
- osoby oceniające swoje warunki materialne jako dobre (42% wobec 15% wśród oceniających je jako złe),
- badani o poglądach lewicowych (45% wobec 30% sympatyków prawicy)
- oraz wyborcy Lewicy (61%) i Koalicji Obywatelskiej (59%).

Z kolei **negatywnie** sytuację w kraju postrzegają częściej:

- mieszkańcy wsi (52% wobec 34% w największych miastach),
- rolnicy (72%),
- osoby źle oceniające swoje warunki materialne (75% wobec 41% wśród oceniających je jako dobre),
- badani o poglądach prawicowych (57% wobec 36% wśród sympatyków lewicy)
- oraz wyborcy Konfederacji Korony Polskiej (91%).

TABELA 2

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica*	61	27	12
Koalicja Obywatelska	59	29	12
Konfederacja Wolność i Niepodległość	30	55	15
Prawo i Sprawiedliwość	28	60	12
Razem*	24	60	16
Konfederacja Korony Polskiej*	9	91	0
Trudno powiedzieć	20	45	35

* Dane dotyczące tych ugrupowań należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielkie liczebności w próbie

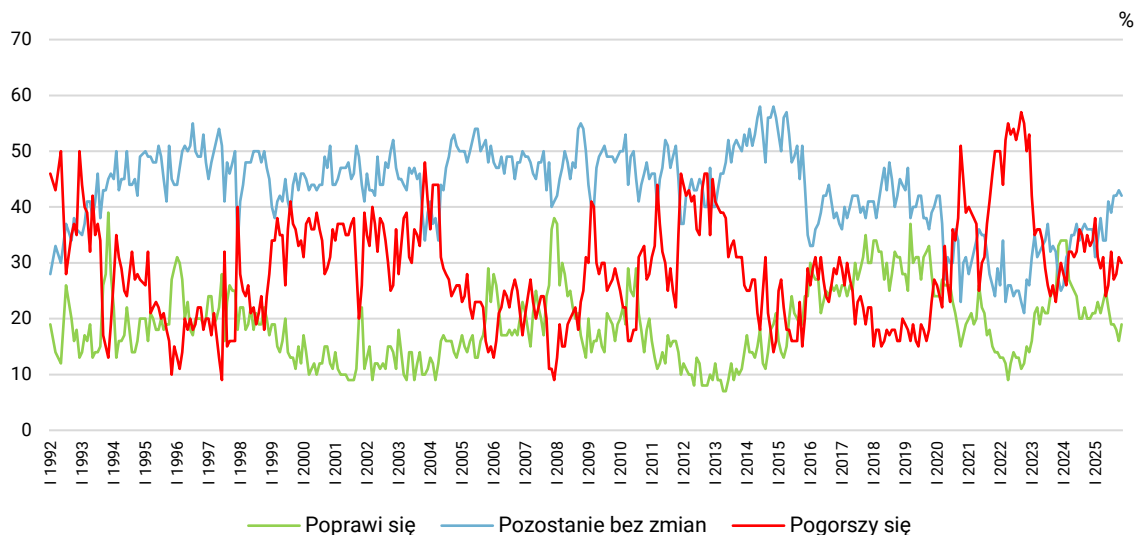
Przewidywania

Zwiększył się także odsetek optymistycznych prognoz dotyczących rozwoju ogólnej sytuacji w kraju (z 16% do 19%) i minimalnie spadł udział prognoz pesymistycznych (z 31% do 30%), przy czym nadal to te drugie przeważają nad pierwszymi. Podobnie jak w poprzednich miesiącach najwięcej osób zakłada brak znaczącej zmiany w tym obszarze (42% wobec 43% w październiku).

TABELA 3

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
Poprawi się	20	20	21	21	23	21	23	25	22	19	19	18	16	19
Nie zmieni się	36	36	36	31	34	38	34	34	41	39	42	42	43	42
Pogorszy się	35	33	34	38	31	29	31	24	26	32	27	28	31	30
Trudno powiedzieć	9	11	9	10	12	11	12	17	11	10	11	11	10	9

RYS. 2. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

SYTUACJA POLITYCZNA

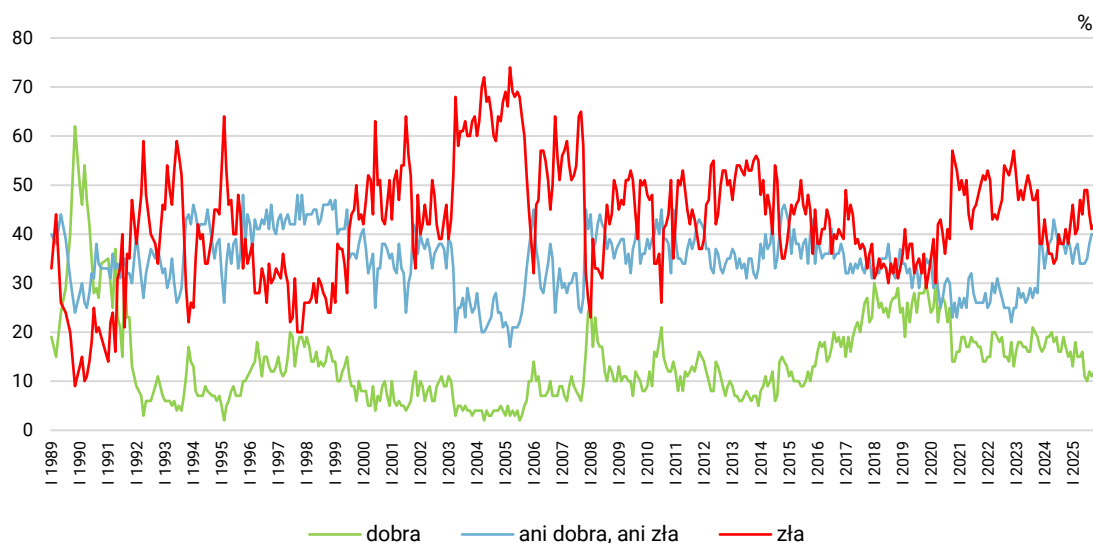
Oceny

Oceny sytuacji politycznej w Polsce nie uległy wyraźnym zmianom. Podobnie jak w październiku dominują oceny krytyczne (43% wobec 42% miesiąc temu), choć niewiele mniejszy odsetek uważa obecną sytuację polityczną za „ani dobrą, ani złą” (37% wobec 40% miesiąc temu). W mniejszości są osoby oceniające ją pozytywnie (13% wobec 12% w październiku).

TABELA 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
– dobra	17	15	16	13	18	15	15	16	11	10	12	11	12	13
– ani dobra, ani zła	36	39	37	34	37	38	34	34	34	35	38	40	40	37
– zła	41	38	42	46	40	41	47	44	49	49	44	41	42	43
Trudno powiedzieć	7	8	6	7	5	6	5	6	5	6	6	7	6	6

RYS. 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Sytuację polityczną w Polsce za **złą** uznają ponadprzeciętnie często:

- mężczyźni (49% wobec 38% kobiet),
- mieszkańcy największych miast (50% wobec 41% wśród mieszkańców wsi),
- pracujący na własny rachunek (56%) i pracownicy usług (54%),
- źle oceniający swoją sytuację materialną (64% wobec 41% wśród oceniających ją jako dobrą),
- osoby o poglądach prawicowych (56% wobec 39% na lewicy i 33% w centrum),
- a także wyborcy partii Razem (72%), Konfederacji Korony Polskiej (71%) oraz Konfederacji Wolność i Niepodległość (60%).

TABELA 5

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Koalicja Obywatelska	29	35	34	2
Lewica*	17	48	35	0
Prawo i Sprawiedliwość	10	34	51	5
Razem*	8	20	72	0
Konfederacja Wolność i Niepodległość	5	31	60	3
Konfederacja Korony Polskiej*	5	24	71	0
Trudno powiedzieć	6	44	37	13

* Dane dotyczące tych ugrupowań należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielkie liczebności w próbie

Przewidywania

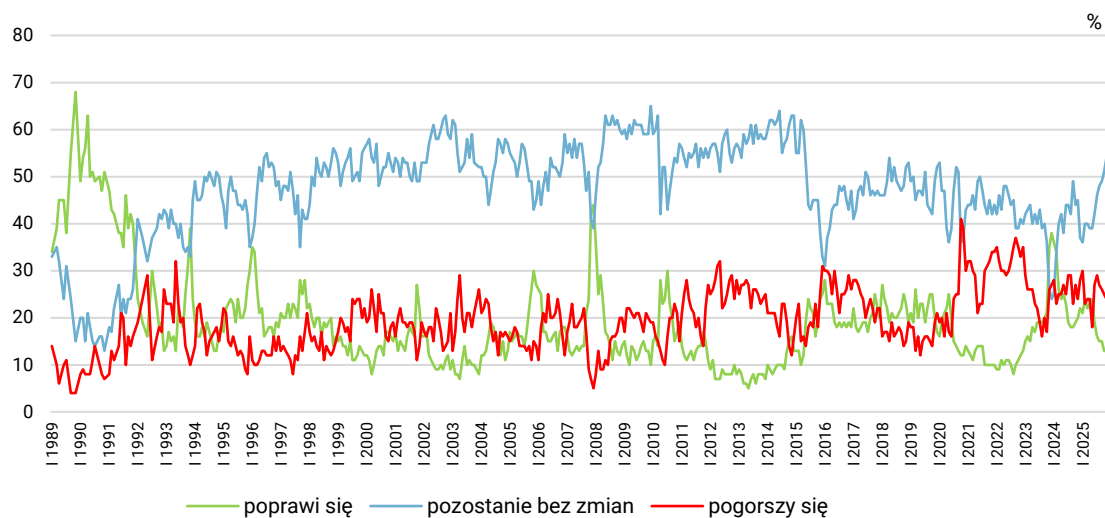
Przewidywania dotyczące sytuacji politycznej w przeciągu najbliższego roku również są zbliżone do tych z poprzedniego miesiąca – nadal nieco ponad połowa badanych uważa, że sytuacja nie zmieni się znacząco (54% wobec 51% miesiąc temu), a odsetek osób przewidujących pogorszenie (24% wobec 25% poprzednio) jest wyższy niż prognozujących poprawę (13%, bez zmian).

TABELA 6

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
– poprawi się	19	20	22	21	24	22	23	24	19	16	15	15	13	13
– nie zmieni się	44	45	37	36	40	40	39	39	42	46	48	49	51	54
– pogorszy się	27	24	28	30	23	24	24	18	27	29	27	26	25	24
Trudno powiedzieć	9	11	13	13	13	14	14	19	13	10	10	10	11	10

CBOS

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

SYTUACJA GOSPODARCZA

Oceny

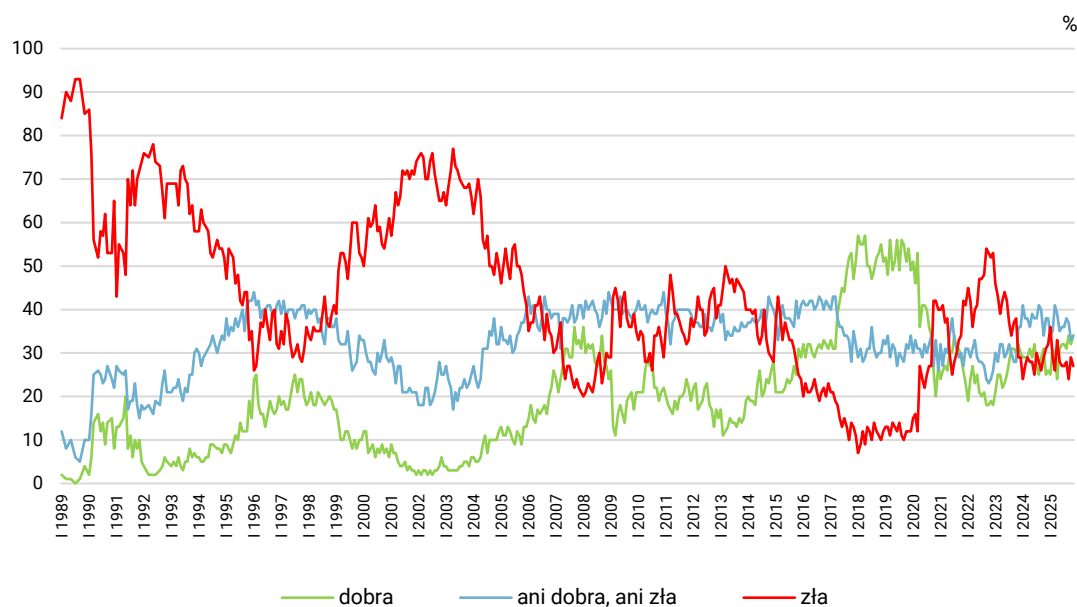
Oceny aktualnej sytuacji gospodarczej w Polsce uległy niewielkiej poprawie – o 2 punkty procentowe wzrósł odsetek ocen pozytywnych (z 32% do 34%) i również o 2 punkty spadł udział głosów krytycznych (z 29% do 27%), umacniając jeszcze przewagę tych pierwszych. Podobnie jak w październiku wciąż co trzeci Polak uważa sytuację ekonomiczną w kraju za „ani dobrą, ani złą” (34% wobec 33% miesiąc temu).

TABELA 7

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
– dobra	31	25	26	25	31	29	24	31	32	32	31	34	32	34
– ani dobra, ani zła	34	38	38	34	35	41	39	35	36	36	38	37	33	34
– zła	29	31	32	36	29	26	33	28	27	27	28	24	29	27
Trudno powiedzieć	6	6	5	6	6	4	4	6	5	5	4	5	5	5

CBOS

RYS. 5. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Stan polskiej gospodarki za **dobry** uznają zwłaszcza:

- mężczyźni (39% wobec 29% kobiet),
- badani w wieku 55–64 lata (41% wobec 28% w grupie 25–34 lata),
- mieszkańcy największych miast (50% wobec 26% wśród mieszkańców wsi),
- respondenci z wykształceniem wyższym (45% wobec 24% wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym),
- przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem (41%), pracownicy administracyjno-biurowi (40%), uczniowie i studenci (39%) oraz emeryci (39%),
- osoby o wyższych dochodach *per capita* w swoim gospodarstwie domowym (51% wśród badanych o najwyższych dochodach wobec 19% wśród badanych o najniższych),
- badani o poglądach lewicowych (51% wobec 26% wśród sympatyków prawicy)
- oraz wyborcy Koalicji Obywatelskiej (65%).

TABELA 8

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Koalicja Obywatelska	65	24	11	0
Lewica*	46	41	9	4
Razem*	43	24	28	6
Konfederacja Wolność i Niepodległość	25	37	36	2
Prawo i Sprawiedliwość	23	32	41	4
Konfederacja Korony Polskiej*	11	30	55	4
Trudno powiedzieć	22	45	26	7

* Dane dotyczące tych ugrupowań należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielkie liczebności w próbie

Przewidywania

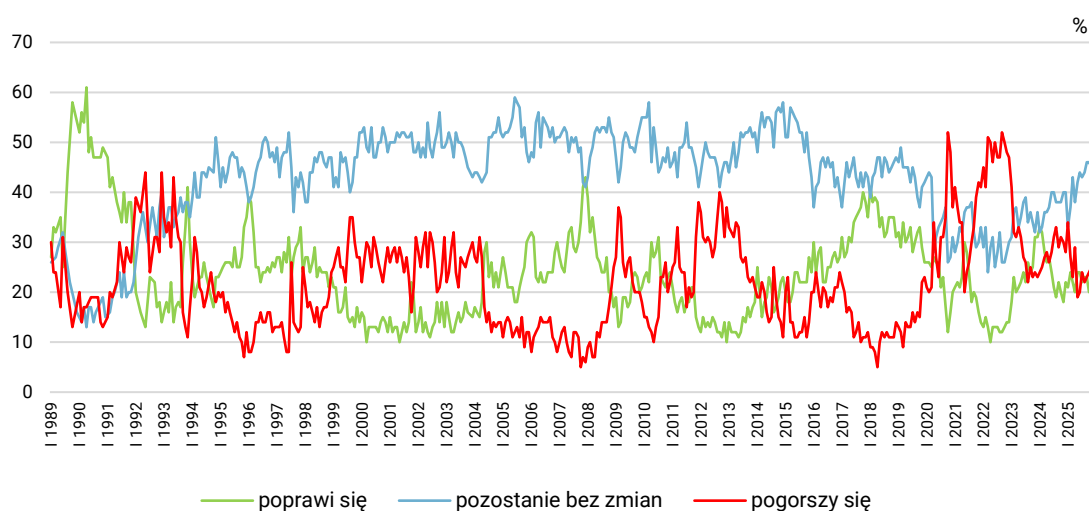
Przewidywania odnoszące się do rozwoju sytuacji gospodarczej w kraju praktycznie nie uległy zmianom. Nadal największy odsetek badanych przewiduje, że pozostanie ona niezmieniona (45% wobec 46% miesiąc temu), a prognozy pesymistyczne (25% wobec 24% ostatnio) przeważają nieco nad optymistycznymi (21% wobec 20% poprzednio).

TABELA 9

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
– poprawi się	20	18	22	21	24	22	20	24	24	22	23	23	20	21
– nie zmieni się	38	40	40	33	37	43	38	42	44	43	44	46	46	45
– pogorszy się	31	30	28	34	27	23	29	19	20	24	22	23	24	25
Trudno powiedzieć	11	12	10	13	12	12	13	15	12	11	10	9	9	8

CBOS

RYS. 6. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć

SYTUACJA WŁASNA BADANYCH I MATERIALNE WARUNKI ŻYCIA

Oceny

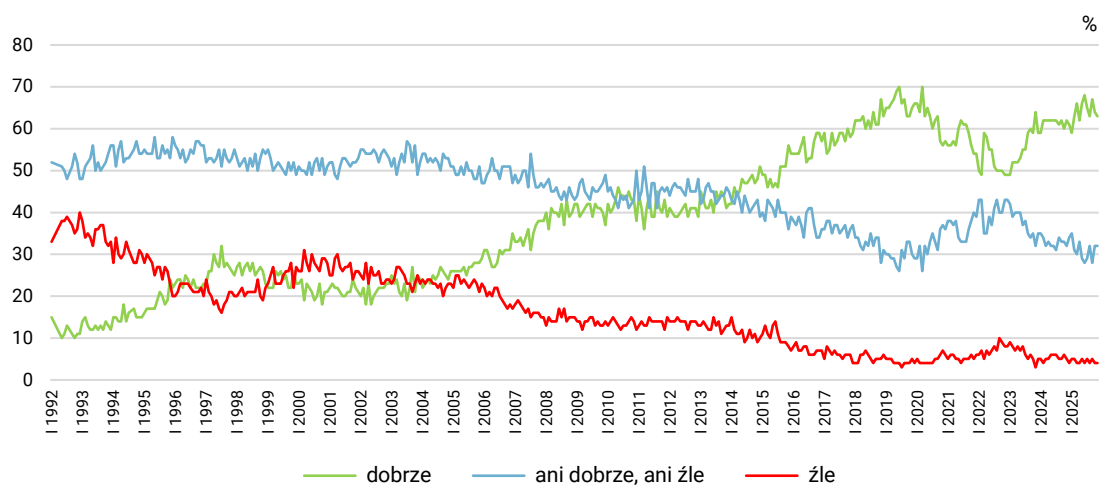
W listopadzie oceny dotyczące sytuacji własnej rodziny pozostają niemal identyczne jak w październiku. Większość respondentów ocenia ją jako dobrą (63% wobec 64% miesiąc temu), co trzeci jako „ani dobrą, ani złą” (32%, bez zmian), a niewielki odsetek jako złą (4%, bez zmian).

TABELA 10

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
– dobrze	60	62	61	59	63	66	62	66	68	65	63	67	64	63
– ani dobrze, ani źle	33	32	34	35	31	30	33	29	28	29	32	28	32	32
– źle	6	5	4	5	5	4	4	5	4	5	4	5	4	4

CBOS

RYS. 7. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

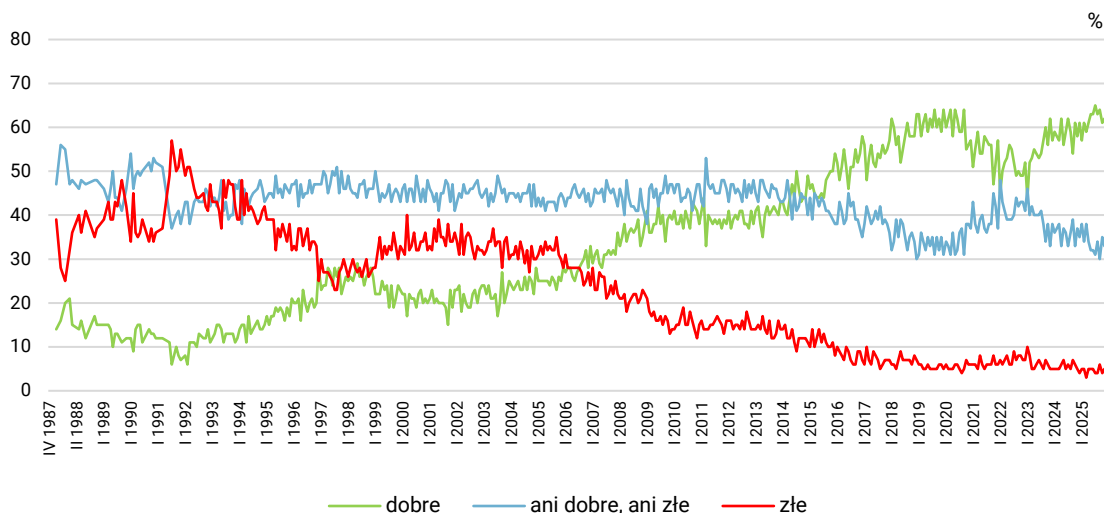
Pomięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Większość badanych wciąż dobrze postrzega warunki materialne swojego gospodarstwa domowego (62% wobec 61% miesiąc temu). Co trzeci ocenia je jako „ani dobre, ani złe” (33% wobec 35% miesiąc temu), a 5% jako złe (wobec 4% miesiąc temu).

TABELA 11

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
– dobre	61	58	61	57	61	59	61	63	63	65	63	64	61	62
– ani dobre, ani złe	33	37	35	38	34	38	34	32	32	31	34	30	35	33
– złe	6	5	4	5	5	3	5	5	5	4	4	6	4	5

RYS. 8. Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:

Zadowolenie z poziomu życia własnej rodziny oraz z warunków materialnych swojego gospodarstwa domowego rośnie wraz z dochodami *per capita* ankietowanych. Poza tym pozytywne oceny częściej notujemy też wśród młodszych badanych, żyjących w największych miastach oraz mających lepsze wykształcenie (zob. tabele aneksowe 7 i 9).

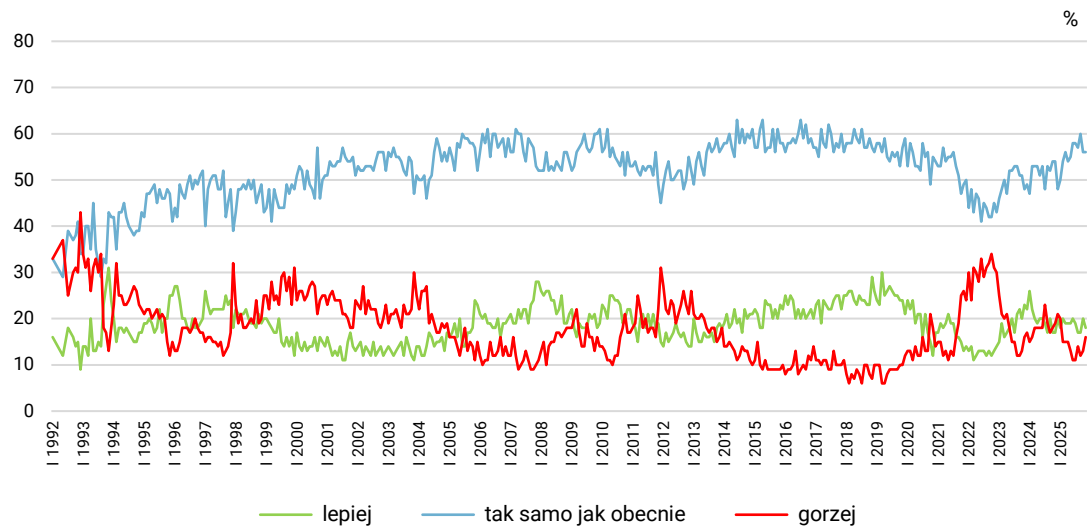
Przewidywania

Wśród badanych niezmiennie dominuje przekonanie, że ich rodzinom za rok będzie żyło się tak samo jak obecnie (56%, bez zmian). Wzrósł jednak nieco odsetek prognoz zakładających pogorszenie (z 13% miesiąc temu do 16% obecnie), a spadł udział przewidujących poprawę (z 20% do 18%).

TABELA 12

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
– lepiej	17	17	20	18	20	19	19	19	20	19	17	17	20	18
– tak samo	54	54	48	50	54	56	54	55	58	58	57	60	56	56
– gorzej	18	19	21	20	15	15	15	13	11	11	14	12	13	16
Trudno powiedzieć	11	10	11	13	11	10	12	13	10	12	12	11	11	10

RYS. 9. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

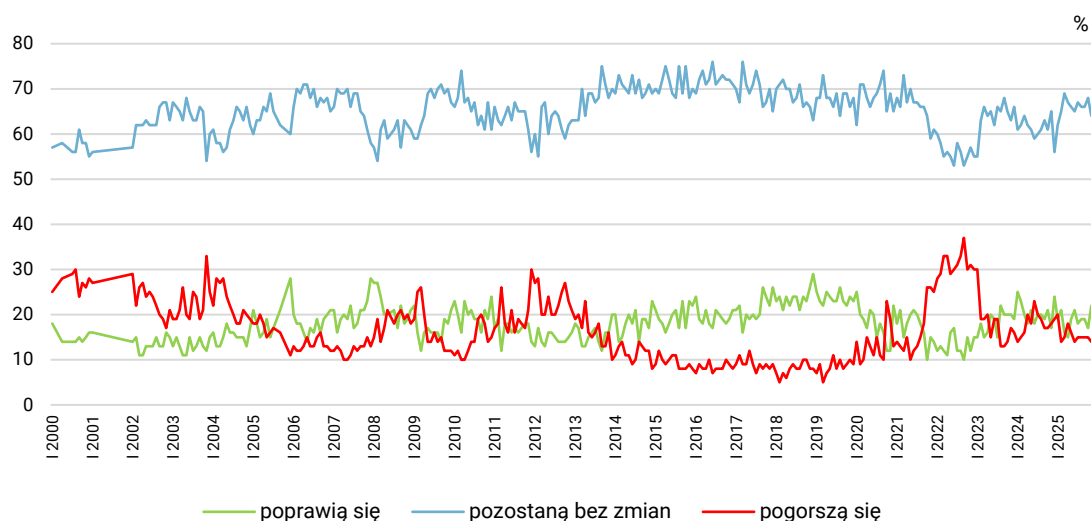
Pomięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Większość badanych nadal też zakłada, że warunki materialne ich gospodarstw domowych nie zmieniają się znacząco w przeciągu roku (64% wobec 68% w październiku), przy czym zwiększył się odsetek prognoz optymistycznych (z 17% do 22%), a udział pesymistów w tym obszarze pozostał niższy i właściwie niezmieniony (14% wobec 15% miesiąc temu).

TABELA 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2024			2025										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach													
– poprawią się	21	17	24	19	21	16	15	19	21	18	19	19	17	22
– pozostaną bez zmian	61	65	56	62	65	69	67	66	65	67	66	66	68	64
– pogorszą się	17	18	19	20	14	15	18	16	14	15	15	15	15	14

RYS. 10. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:

W listopadzie nastroje społeczne pozostały zbliżone do październikowych. Poprawiły się trochę oceny i prognozy ogólnej sytuacji w kraju, a także postrzeganie sytuacji gospodarczej. Niemal nie zmieniły się natomiast oceny sytuacji politycznej, sytuacji własnej rodziny oraz warunków materialnych gospodarstw domowych badanych. Jeśli chodzi o prognozy, to w przypadku sytuacji swojej rodziny w perspektywie najbliższego roku wzrósł nieco pesymizm ankietowanych, a w odniesieniu do warunków materialnych zwiększył się optymizm.